

Kawża C-237/09

État belge

vs

Nathalie De Fruytier

(talba għal deċiżjoni preliminari mressqa mill-Cour de cassation (il-Belġju))

“Sitt Direttiva tal-VAT — Artikolu 13A(1)(d) — Eżenzjonijiet favur attivitajiet ta' interess ġenerali — Provvista ta' organi, demm u għalib umani — Attività ta' trasport ta' organi u ta' kampjuni umani lil sptarijiet u laboratorji, li l-persuna kkonfermata twestaq b'ala persuna li ta'dem għal rasha — Kunċetti ta' 'provvista ta' oġġetti' u ta' 'provvista ta' servizzi' – Kriterji ta' distinzjoni”

Sommarju tas-sentenza

Dispożizzjonijiet fiskali — Armonizzazzjoni tal-liġijiet — Taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? — Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud — Eżenzjonijiet previsti fis-Sitt Direttiva — Eżenzjoni ta' provvista ta' organi, demm u għalib umani

(Direttiva tal-Kunsill 77/388, Artikolu 13A(1)(d))

L-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva 77/388, fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg?, ba?i uniformi ta' stima, li je?enta mit-taxxa fuq il-valur mi?jud il-“provvista ta' organi umani, demm u għalib [organi, demm u għalib umani]”, għandu ji?i interpretat fis-sens li ma huwiex applikabbli għall-attività ta' trasport ta' organi u kampjuni umani lil sptarijiet u laboratorji, li l-persuna kkonfermata twestaq b'ala persuna li ta'dem għal rasha.

Fil-fatt, jekk l-imsemmija attività sempli?ement tikkonsisti fi?-?aqliq fi?iku tal?prodotti kkonfermati minn post għal ie?or, għal diversi sptarijiet u laboratorji, tali attività ma tistax titqies li hija “provvista ta' oġġetti” fis-sens tal-Artikolu 5(1) tas-Sitt Direttiva, peress li ma tawtorizzax lill-parti l-o?ra tiddisponi effettivament mill-prodotti inkwistjoni b'allikieku kienet il-proprjetarju.

(ara l-punti 25, 29 u d-dispożittiv)

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tielet Awla)

3 ta' ?unju 2010 (*)

“Sitt Direttiva tal-VAT – Artikolu 13A(1)(d) – Eżenzjonijiet favur attivitajiet ta’ interess ġenerali – Provvista ta’ organi, demm u ġalib umani – Attività ta’ trasport ta’ organi u ta’ kampjuni umani lil spertarjiet u laboratorji, li l-persuna kkonfermata twettaq b’ala persuna li ta’dem g’al rasha – Kunġetti ta’ ‘provvista ta’ oġġetti’ u ta’ ‘provvista ta’ servizzi’ – Kriterji ta’ distinzjoni”

Fil-Kawża C-237/09,

li g’andha b’ala suġġett talba g’al deġiżjoni preliminari skont l-Artikolu 234 KE, imressqa mill-Cour de cassation (il-Belġju), permezz tad-deġiżjoni tat-18 ta’ Ġunju 2009, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fl-1 ta’ Lulju 2009, fil-proċedura

État belge

vs

Nathalie De Fruytier,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tielet Awla),

komposta minn K. Lenaerts, President tal-Awla, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, J. Malenovský (Relatur) u D. Šváby, Imqallfin,

Avukat ġenerali: E. Sharpston,

Reġistratur: R. Grass,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- g’al N. De Fruytier, minn E. Traversa, avukat,
- g’all-Gvern Belġjan, minn M. Jacobs, b’ala aġent,
- g’all-Gvern Elleniku, minn K. Georgiadis u I. Bakopoulos kif ukoll minn M. Tassopoulou, b’ala aġenti,
- g’all-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej, minn M. Afonso, b’ala aġent,

wara li rat id-deġiżjoni, meqda wara li nstema’ l-Avukat ġenerali, li l-kawża tinqata’ ming’ajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

1 It-talba g’al deġiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, tas-17 ta’ Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d’ul mill-bejgħ – Sistema komuni ta’ taxxa fuq il-valur miqjud: bażi uniformi ta’ stima (l-U Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 23, iktar ‘il quddiem is’ “Sitt Direttiva”).

2 Din it-talba ġiet ippreżentata fil-kuntest ta’ kawża bejn N. De Fruytier u l-État belge dwar l-issuġġettar g’at-taxxa fuq il-valur miqjud (iktar ‘il quddiem il-“VAT”) ta’ attività ta’ trasport ta’ organi

u ta' kampjuni umani lil diversi sptarjiet u laboratorji, li l-persuna kkonfermata twettaq b'ala persuna li ta'dem g'al rasha.

Il-kuntest ?uridiku

Id-dritt tal-Unjoni

3 Skont l-Artikolu 5(1) tas-Sitt Direttiva, “[p]rovvista ta’ o??etti” tfisser it-trasferiment tad-dritt tal-proprjetarju li jiddisponi minn proprjetà tan?ibbli.

4 Skont l-Artikolu 6(1) tas-Sitt Direttiva, “[p]rovvista tas-servizzi” tfisser kull tran?azzjoni li ma tikkostitwixxix provvista ta’ o??etti fis-sens tal-Artikolu 5 ta’ din id-direttiva.

5 L-Artikolu 13A(1) tas-Sitt Direttiva jipprovdi:

“[...] l-Istati Membri g?andhom je?entaw li ?ejjin ta?t kondizzjonijiet li huma g?andhom jistabilixxu g?al skopijiet biex jassiguraw l-applikazzjoni korretta u ?ara tat-tali e?enzjonijiet u tal-prevenzjoni ta’ kawlkwe eva?joni, evitar jew abbu? possibbli:

[...]

(d) provvista ta’ organi umani, demm u ?alib [organi, demm u ?alib umani];

[...]”

Id-dritt nazzjonali

6 L-Artikoli 10 u 18 tal-Kodi?i tat-taxxa fuq il-valur mi?jud (iktar ’il quddiem il-“Kodi?i dwar il-VAT”) jittrasponu d-definizzjonijiet ta’ provvista ta’ o??etti u ta’ provvista ta’ servizzi stabbiliti, rispettivament, fl-Artikoli 5(1) u 6(1) tas-Sitt Direttiva.

7 L-Artikolu 10 tal-Kodi?i dwar il-VAT jipprovdi:

“1. ‘Provvista ta’ o??etti’ tfisser it-trasferiment tad-dritt tal-proprjetarju li jiddisponi minn proprjetà tan?ibbli. B’mod partikolari, din tikkonferma t-tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta’ o??ett lil persuna li ser takkwistah jew tir?evih ta?t kuntratt li jittrasferixxi proprjetà jew ta?t kuntratt dikjaratorju.

[...]”

8 Skont l-Artikolu 18 tal-Kodi?i dwar il-VAT:

“1. ‘Provvista ta’ servizzi’ tfisser kull tran?azzjoni li ma tikkostitwixxix provvista ta’ o??etti fis-sens tal-kodi?i pre?enti.

[...]”

9 L-Artikolu 44 tal-Kodi?i dwar il-VAT, li jittrasponi l-Artikolu 13A tas-Sitt Direttiva dwar l-e?enzjonijiet mill-VAT favur ?erti attivitajiet ta’ interess ?enerali, jipprovdi:

“1. Is-servizzi pprovduti mill-persuni segwenti fl-e?er?izzju tal-attività normali tag?hom, g?andhom ji?u e?entati mit-taxxa:

[...]

2. it-tobba, id-dentisti, il-fi?joterapisti, il-qwiebel, l-infermiera, it-trejners, il?carers, il-massa??aturi, li

s-servizzi ta' kura tagħhom huma elenkati fin-nomenklatura tas-servizzi ta' saħħa fil-qasam tal-assigurazzjoni obbligatorja tal-mard u tal-invalidità;

2. Huma wkoll eżentati mit-taxxa:

1. il-provvisti ta' servizzi u l-provvisti ta' oġġetti relatati b'mod strett magħhom, li jitwettqu, fl-eżerċizzju tal-attività normali tagħhom, minn sptarijiet u istituzzjonijiet tal-psikjatrija, kliniki u ċentri tas-saħħa; it-trasport ta' persuni morda u mweżża permezz ta' mezzi ta' trasport li huma mgħammra għal dan il-għan;

[...]

(1 ter) il-provvista ta' organi u demm umani u ta' alibi tal-omm;

[...]"

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

10 N. De Fruytier teherita, b'ala persuna li ta'dem għal rasha, attività ta' trasport ta' organi u ta' kampjuni umani lil diversi sptarijiet u laboratorji.

11 L-awtorità fiskali Belġjana ddeċidiet li l-attività eżerċitata minn N. De Fruytier hija sużetta għall-VAT.

12 Peress li qieset li l-attività tagħha kellha tiġi eżentata mill-VAT, N. De Fruytier ipprezentat rikors quddiem il-qorti. Il-qorti tal-ewwel istanza ta' Namur, permezz tas-sentenza tal-1 ta' unju 2006, u wara l-qorti tal-appell ta' Liège, permezz tas-sentenza tas-26 ta' Ottubru 2007, laqgħu t-talba ta' N. De Fruytier u ordnaw l-eżenzjonijiet korrispondenti.

13 Fis-sentenza tagħha, il-qorti tal-appell ta' Liège qieset li l-attività ta' trasport ta' organi u ta' kampjuni umani mwettqa minn N. De Fruytier kienet eżenti mill-VAT skont l-Artikolu 44(2)(l)(b) tal-Kodiċi dwar il-VAT essenzjalment abbażi tar-raġunament segwenti.

14 Id-dritt Belġjan jipprojbixxi l-kummerċ ta' organi u ta' kampjuni umani. Għaldaqstant, sabiex tiġi għurata l-effettività tad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 44(2)(l)(b) tal-Kodiċi dwar il-VAT, l-attività ta' interess ġenerali koperta minn dawn id-dispożizzjonijiet fir-rigward ta' organi, ta' demm u ta' alibi umani ma tistax tkun il-provvista tagħhom fis-sens ta' "provvista ta' oġġetti" kif stabbilita fl-Artikolu 10 tal-Kodiċi dwar il-VAT, fid-dawl tal-fatt li tali "provvista" hija neċessarjament eskluża, peress li tmur kontra l-liġi. Għalhekk, il-"provvista" fis-sens tal-Artikolu 44(2)(l)(b) tal-Kodiċi dwar il-VAT għandha titqies li hija relatata mal-ażżjoni tal-provvista effettiva ta' oġġetti, li tikkorrispondi mas-servizzi ta' trasport ipprovduti minn N. De Fruytier.

15 L-État belge appella minn din is-sentenza fuq punti ta' liġi.

16 Insostenn tal-appell tiegħu, huwa jsostni li l-kelma "provvista" inkluża fl-Artikolu 44(2)(1)(b) tal-Kodiċi dwar il-VAT għandha tiġi interpretata fis-sens tal-Artikolu 10 tal-Kodiċi dwar il-VAT, jiġifieri fis-sens ta' tranżazzjoni ta' trasferiment ta' oġġetti tanġibbli mingħand parti lil parti oħra, li għalhekk tkun awtorizzata tid-disponi minnu b'ala proprjetarju jew fil-kapaċità ta' proprjetarju. Konsegwentement, peress li l-attività ta' trasport eżerċitata minn N. De Fruytier tista' titqies mhux b'ala "provvista" fis-sens tal-Artikolu 10 tal-Kodiċi dwar il-VAT, iġda b'ala kunsinna ta' servizzi, hija ma taqax taħt l-eżenzjoni pprovduta fl-Artikolu 44(2)(l ter) tal-Kodiċi dwar il-VAT.

17 F'dawn i?-?irkustanzi, il-Cour de cassation idde?idiet li tissospendi l-pro?eduri u tag?mel is-segwenti domanda preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja:

“Attività ta’ trasport ta’ organi u ta’ kampjuni tal-bniedem [umani], imwettqa b?ala ?addiem li ja?dem g?al rasu, g?al sptarijiet u laboratorji tikkostitwixxi provvista ta’ organi, demm u ?alib tal-bniedem [organi, demm u ?alib umani], e?enti mill-[VAT] ta?t l?Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva [...]?”

Fuq id-domanda preliminari

18 Permezz tad-domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l?Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva, li je?enta mill-VAT il-“provvista ta’ organi umani, demm u ?alib [organi, demm u ?alib umani]”, g?andux ji?i interpretat fis?sens li japplika g?al attività ta’ trasport ta’ organi u ta’ kampjuni umani lil diversi sptarijiet u laboratorji, li l?persuna kkon?ernata twettaq b?ala persuna li ta?dem g?al rasha.

19 Qabelxejn, g?andu jittfakkar li s-Sitt Direttiva tipprovdi kamp ta’ applikazzjoni wiesa’ ?afna lill-VAT, billi tkopri l-attivitajiet ekonomi?i kollha tal-produttur, tal?kummer?jant jew tal-fornitur ta’ servizzi. Madankollu, l?Artikolu 13 ta’ din id?direttiva je?enta mill-VAT ?erti attivitajiet ta’ interess ?enerali (Artikolu 13A) u attivitajiet o?ra (Artikolu 13B) (ara s-sentenzi tas-16 ta’ Ottubru 2008, Canterbury Hockey Club u Canterbury Ladies Hockey Club, C?253/07, ?abra p. l?7821, punt 15, kif ukoll tat-28 ta’ Jannar 2010, Eulitz, C?473/08, ?abra l-0000, punt 24).

20 Barra minn hekk, skont ?urisprudenza stabbilita, il-kliem u?ati sabiex ji?u indikati l-e?enzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 13 tas-Sitt Direttiva g?andhom ji?u interpretati b?mod strett, peress li jikkostitwixxu derogi mill-prin?ipju ?enerali li jistabbilixxi li l-VAT g?andha tin?abar fuq kull trasferiment ta’ proprjetà u fuq kull provvista ta’ servizz li ssir bi ?las minn persuna taxxabbli. Madankollu, l-interpretazzjoni ta’ dawn il-kliem g?andha tkun konformi mal-g?anijiet im?addna mill-imsemmija e?enzjonijiet u g?andha tosserva r-ekwi?iti tal-prin?ipju ta’ newtralità fiskali inerenti g?as-sistema komuni tal-VAT. G?aldaqstant, din ir-regola ta’ interpretazzjoni stretta ma tfissirx li l-kliem u?ati sabiex ji?u ddefiniti l?e?enzjonijiet stabbiliti fl-imsemmi Artikolu 13 g?andhom ji?u interpretati b?mod li j?a??adhom mill-effetti tag?hom (ara s-sentenzi tal-14 ta’ ?unju 2007, Horizon College, C?434/05, ?abra p. l?4793, punt 16; Haderer, C?445/05, ?abra p. l?4841, punt 18 u l-?urisprudenza ??itata, kif ukoll tad-19 ta’ Novembru 2009, Don Bosco Onroerend Goed, C?461/08, ?abra p. l-11079, punt 25 u l??urisprudenza ??itata).

21 Skont il-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja, l-e?enzjonijiet stabbiliti fl?Artikolu 13 tas-Sitt Direttiva jikkostitwixxu kun?etti awtonomi tad-dritt tal-Unjoni li g?andhom b?ala g?an li jevitaw diver?enzi fl-applikazzjoni tas?sistema tal-VAT minn Stat Membru g?al ie?or (ara, b?mod partikolari, is?sentenzi tal-25 ta’ Frar 1999, CPP, C?349/96, ?abra p. l?973, punt 15; Horizon College, i??itata iktar ’il fuq, punt 15, u tat-22 ta’ Ottubru 2009, Swiss Re Germany Holding, C?242/08, ?abra p. l-10099, punt 33). Konsegwentement, il-kliem ta’ dispo?izzjoni tas-Sitt Direttiva li ma jag?mlu ebda riferiment espli?itu g?ad-dritt tal-Istati Membri sabiex ji?u ddeterminati s-sens u l?portata tag?ha g?andhom normalment ji?u interpretati b?mod awtonomu u uniformi (ara, f’dan is-sens, is-sentenzi tas-27 ta’ Novembru 2003, Zita Modes, C?497/01, ?abra p. l-14393, punt 34, u tal-21 ta’ April 2005, HE, C?25/03, ?abra p. l?3123, punt 63).

22 Mill-kunsiderazzjonijiet pre?edenti jirri?ulta li l-kliem “provvista ta’ o??ett”, li g?alhom jirreferi l-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva, fir-rigward ta’ “provvista ta’ organi umani, demm u ?alib [organi, demm u ?alib umani]”, g?andhom jing?ataw interpretazzjoni awtonoma u uniformi, spe?ifika g?ad-dritt tal-Unjoni.

23 F'dan ir-rigward, għandu jinfakkar li, skont l-Artikolu 5(1) tas-Sitt Direttiva, “[p]rovvista ta' oġġetti” tfisser it-trasferiment tad-dritt tas-sid li jiddisponi minn proprjetà korporali [tanġibbli]” (ara s-sentenza tad-29 ta' Marzu 2007, Aktiebolaget NN, C-111/05, 2697, punt 31). Barra minn hekk, mill-Artikolu 6(1) tas-Sitt Direttiva jirriżulta li l-kunġett ta' “provvista ta' servizzi”, ikopri kull tranżazzjoni li ma tikkostitwixx provvista ta' oġġetti fis-sens tal-Artikolu 5 ta' din id-direttiva (ara s-sentenza tal-11 ta' Frar 2010, Graphi Procédé, C-88/09, I-0000, punt 17).

24 Barra minn hekk, mill-urisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li l-kunġett ta' provvista ta' oġġetti ma jirreferix għal trasferiment ta' proprjetà skont il-proċeduri stabbiliti mid-dritt nazzjonali, iċċa jkopri kull trasferiment ta' proprjetà tanġibbli minn parti li tawtorizza lill-parti l-oġġra tiddisponi minnu b'allikieku kienet il-proprjetarju ta' dan l-oġġetti (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-8 ta' Frar 1990, Shipping and Forwarding Enterprise Safe, C-320/88, 285, punti 7 u 8; tal-4 ta' Ottubru 1995, Armbricht, C-291/92, 2775, punti 13 u 14; u tas-6 ta' Frar 2003, Auto Lease Holland, C-185/01, 1317, punti 32 u 33, kif ukoll Aktiebolaget NN, iċċitata iktar 'il fuq, punt 32 u l-urisprudenza iċċitata).

25 Issa, jekk l-attività ta' trasport ta' organi u ta' kampjuni umani, b'al dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, sempliċement tikkonsisti fi-2 aqliq fi-iku tal-prodotti kkonfermati minn post għal ieor, għal diversi sptarjiet u laboratorji, tali attività ma tistax titqies li hija “provvista ta' oġġetti” fis-sens tal-Artikolu 5(1) tas-Sitt Direttiva, peress li ma tawtorizzax lill-parti l-oġġra effettivament tiddisponi mill-prodotti inkwistjoni b'allikieku kienet il-proprjetarja.

26 Konsegwentement, tali attività ma tistax tibbenefika mill-eżenzjoni tal-VAT ipprovduta fir-rigward ta' “provvista ta' organi umani, demm u 2alib [organi, demm u 2alib umani]” fl-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva.

27 F'dan ir-rigward, anki jekk mid-deċiżjoni tar-rinvju jirriżulta li fil-Belġju ma hemmx kummer2 ta' organi u ta' kampjuni umani, u anki jekk il-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Bijomedicina, konkluda f'Oviedo fl-4 ta' April 1997, tistabbilixxi, fl-Artikolu 21, intitolat “Projbizzjoni ta' profitt”, li l-2isem tal-bniedem u l-partijiet tiegħu ma għandhomx, b'ala tali, jagħtu lok għall-profitt, dawn il-fatturi ma jistgħux, fihom infushom, i2a2du d-dispo2izzjoni tal-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva mill-effett utli tagħha. Fil-fatt, din il-konvenzjoni, miftu2a għall-firem mill-Istati Membri tal-Kunsill tal-Ewropa, minn na2a, u tal-Unjoni Ewropea, min-na2a l-oġra, kif jirriżulta mill-Artikolu 33(1) tal-imsemmija konvenzjoni, ma 2ietx iffirmata mill-Unjoni. Barra minn hekk, hija biss ma22oranza 2għira fost l-Istati Membri li rratifikat din il-konvenzjoni.

28 Minn dan isegwi li ma jistax ji2i esklu2 li, fi Stati Membri oġra għajr il-Belġju, tali tranżazzjonijiet, b'mod partikolari, daww relatati mal-2alib uman, huma legali, u konsegwentement, jistgħu jibbenefikaw mill-eżenzjoni pprovduta fl-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva.

29 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet pre2edenti, ir-risposta li għandha tingħata għad2domanda magħmula għandha tkun li l-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva, li je2enta mill-VAT “provvista ta' organi umani, demm u 2alib [organi, demm u 2alib umani]”, għandu ji2i interpretat fis-sens li ma huwiex applikabbli għall-attività ta' trasport ta' organi u kampjuni umani lil sptarjiet u laboratorji, li l-persuna kkonfermata twettaq b'ala persuna li ta2dem għal rasha.

Fuq l-ispejje2

30 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejje. L-ispejje sostnuta għas-sottomissjoni tal-ożservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, minbarra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jitallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tielet Awla) taqta' u tiddeċiedi li:

L-Artikolu 13A(1)(d) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-dħul mill-bejgħ – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud: bażi uniformi ta' stima, li jeżenta mill-VAT “provvista ta' organi umani, demm u għalib [organi, demm u għalib umani]”, għandu jiġi interpretat fis-sens li ma huwiex applikabbli għall-attività ta' trasport ta' organi u kampjuni umani lil spertarjiet u laboratorji, li l-persuna kkonfermata twettaq b'ala persuna li ta'dem għal rasha.

Firem

* Lingwa tal-kawża: il-Franċiżi.